

اداره قوانین

مصوبه اصلاح شده از طرف مجلس

نام مصوبه : طرح هیأت منصفه

اصلاحیه مجلس	نظر شورا مرحله ۲	اصلاحیه مجلس	نظر شورا	متن مصوبه
		<p>ماده ۱- به جرائم موضوع اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با حضور هیأت منصفه موضوع این قانون به شرح ذیل رسیدگی می گردد . تبصره - دادگاههای خاص از اطلاق این ماده مستثنی هستند . تبصره ذیل ماده (۲) حذف گردید .</p> <p>ماده ۳- اعضاء هیأت منصفه در هر استان زیر نظر هیأتی به ریاست رئیس شورای اسلامی استان و عضویت رئیس شورای اسلامی مرکز استان و رئیس کل دادگستری استان به ترتیب زیر تعیین خواهند شد ، شورای فوق الذکر پس از اعلام عمومی و جمع آوری تقاضاهای داوطلبان عضویت در هیأت منصفه نمایندگان اصلی و علی البدل هر صنف یا گروه اجتماعی را به قید قرعه و به صورت علنی تعیین خواهد کرد . در صورت فوت ، استعفاء یا فقدان شرایط تعیین شده در این قانون برای هر یک از اعضاء اصلی یکی از اعضاء علی البدل به ترتیب جایگزین وی خواهند شد .</p>	<p>۱- نظر به اینکه به جرائم اشخاص روحانی در دادگاه ویژه روحانیت رسیدگی می شود و در ماده ۱ نسبت به این امر تعیین تکلیف نشده است . لذا اطلاق آن مغایر با اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی شناخته شد . ۲- تبصره ماده ۲ تبعیض ناروا و مغایر بند نهم اصل سوم قانون اساسی شناخته شد . ۳- عضویت و ریاست استاندار و عضویت مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی در شورای موضوع ماده ۳ از این جهت که موضوع آن از مصادیق امور اجرایی موضوع اصل یکصد و پنجاه و هفتم می باشد و لذا مغایر این اصل و اصول پنجاه و هفتم و شصتم قانون اساسی شناخته شد . همچنین عضویت نمایندگان مجلس در این شورا مغایر اصول پنجاه و هفتم و پنجاه و هشتم قانون اساسی تشخیص داده شد .</p>	<p>ماده ۱- به جرائم موضوع اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با حضور هیأت منصفه موضوع این قانون به شرح ذیل رسیدگی می گردد . تبصره ماده ۲- عضویت رئیس جمهور و معاونان و مشاوران وی ، اعضاء مجمع تشخیص مصلحت نظام ، معاونان و مشاوران رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ، وزراء و سرپرستان وزارتخانه ها و معاونین ایشان ، مدیرکل و سرپرستان ادارات کل ، رئیس قوه قضائیه و معاونین و مشاورین وی ، اعضاء شورای نگهبان ، رئیس دیوان عالی کشور ، دادستان کل کشور ، رئیس دیوان عدالت اداری ، رئیس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین و مشاورین آنها ، رؤسا و سرپرستان سازمانهای دولتی و معاونین آنها ، رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین و مشاورین وی ، استانداران و معاونین آنها ، فرمانداران و بخش داران ، نیروهای نظامی ، انتظامی و اطلاعاتی ، نمایندگان مجلس شورای اسلامی ، صاحبان امتیاز و مدیران مسؤل نشریات و قضات دادگستری در هیأت منصفه ممنوع است . ماده ۳- اعضاء هیأت منصفه در هر استان زیر نظر شورای به ریاست استاندار و عضویت رئیس کل دادگستری ، مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی ، رئیس شورای اسلامی استان در غیاب وی رئیس شورای اسلامی مرکز استان و سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس تعیین خواهند شد . شورای فوق الذکر پس از اعلام عمومی و جمع آوری تقاضاهای داوطلبان عضویت در هیأت منصفه نمایندگان اصلی و علی البدل هر صنف یا گروه اجتماعی را به قید قرعه و به صورت علنی تعیین خواهد کرد .</p>

اصلاحیه مجلس	نظر شورا بر جمله ۲	اصلاحیه مجلس	نظر شورا	متن مصوبه
		<p>تبصره ۱- در غیاب رئیس شورای اسلامی استان ، رئیس شورای اسلامی مرکز استان مسؤولیت آنرا بر عهده خواهد گرفت و یکی دیگر از اعضای شورای اسلامی مرکز استان به انتخاب آن شورا به عضویت هیأت در خواهد آمد .</p> <p>تبصره ۲- پس از تعیین اعضای هیأت منصفه هر استان ، رئیس هیأت مذکور در این ماده ظرف دو هفته از کلیه آنها برای تشکیل جلسه دعوت به عمل خواهد آورد . جلسه با حضور تعداد نصف به علاوه یک اعضاء رسمیت خواهد یافت . اعضاء هیأت منصفه از بین خود یک نفر بعنوان دبیر هیأت منصفه برای مدت دو سال انتخاب خواهند کرد . دبیر مسؤولیت اداره دبیر خانه را بر عهده خواهد داشت . در صورتی که در اولین بار جلسه هیأت منصفه به حد نصاب نرسد برای بار دوم ظرف دو هفته از تاریخ جلسه اول رئیس هیأت مذکور در این ماده اعضاء هیأت منصفه را مجدداً دعوت خواهد کرد و در صورت حضور یک سوم اعضاء جلسه رسمیت می یابد . در صورتی که بار دوم نیز جلسه به رسمیت نرسد هیأت مذکور در این ماده ظرف دو هفته تشکیل جلسه داده و دبیر هیأت منصفه را تعیین خواهد کرد . حداقل یک ماه قبل از اتمام دوره مسؤولیت دبیر هیأت منصفه دبیر جدید به روش فوق الذکر انتخاب خواهد شد .</p> <p>تبصره ۳- در صورتی که یک ماه پس از ابلاغ آئین نامه اجرایی ، هیأت مذکور تشکیل نشد ، شورای اسلامی مرکز استان وظیفه قرعه کشی را بر عهده خواهد گرفت .</p> <p>ماده ۴- اعضاء هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند :</p> <p>۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران .</p> <p>۲- مسلمان بودن .</p> <p>۳- التزام عملی به قانون اساسی .</p> <p>۴- حداقل سی سال سن .</p> <p>۵- عدم محرومیت از فعالیتهای اجتماعی .</p> <p>۶- داشتن حداقل مدرک دیپلم متوسطه یا معادل آن در علوم حوزوی .</p>	<p>۴- چون در ماده ۳ ضمانت اجرایی برای تشکیل بموقع شورا پیش بینی نشده و در صورت عدم تعیین بموقع اعضای هیأت منصفه موجب عدم تشکیل بموقع دادگاه و باعث اختلال در امر قضا می گردد ، مغایر اصل یکصد و پنجاه و هشتم قانون اساسی شناخته شد .</p> <p>۵- در ماده ۴ چون شرایط اعتقاد و التزام عملی به اسلام و ولایت مطلقه فقیه لحاظ نشده و نتیجتاً مستلزم تجویز عضویت افراد فاقد این شرایط می شود. خلاف موازین شرع و مغایر ذیل اصل یکصد و شصت و هشتم قانون اساسی شناخته شد .</p>	<p>در صورت فوت ، استعفاء یا فقدان شرایط تعیین شده در این قانون برای هر یک از اعضاء اصلی یکی از اعضاء علی البدل به تریب جایگزین وی خواهند شد .</p> <p>ماده ۴- اعضاء هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند :</p> <p>۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران .</p> <p>۲- مسلمان بودن .</p> <p>۳- حداقل سی سال سن .</p> <p>۴- عدم محرومیت از فعالیتهای اجتماعی .</p> <p>۵- داشتن حداقل مدرک دیپلم متوسطه یا معادل آن در علوم حوزوی .</p>

۸۷/۱۳/۳۳
۱۹۲۸
۳۵
۳۵

اصلاحیه مجلس	نظرشورا مرحله ۲	اصلاحیه مجلس	نظرشورا	متن مصوبه
		<p>ماده ۶ - هیأت منصفه هر محکمه بر اساس قرعه در تهران ۲۱ نفر و در سایر مراکز استانها چهارده نفر انتخاب می شوند . دبیر هیأت منصفه ده روز قبل از زمان برگزاری دادگاه با دعوت از نمایندگان دادگستری و شورای شهر مرکز استان و وکیل یا نماینده متهم و شاکی قرعه کشی را انجام می دهد . حضور نمایندگان دادگستری و شورای شهر در مراسم قرعه کشی الزامی است .</p> <p>تبصره ۱- در ترکیب هیأت منصفه هر محکمه از یک صنف یا گروه اجتماعی نباید بیش از دو نفر از طریق قرعه کشی انتخاب شوند .</p> <p>تبصره ۲- در صورتی که به تشخیص دادگاه رسیدگی به اتهام فوریت داشته باشد و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد ، رعایت ده روز مذکور در این ماده الزامی نیست .</p>	<p>۶- در ماده ۶ اطلاق قید ده روز ، در مواردی که به تشخیص قاضی دادگاه ، رسیدگی به جرم فوریت داشته و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد ، الزام به تأخیر در رسیدگی خلاف موازین شرع شناخته شد.</p>	<p>ماده ۶ - هیأت منصفه هر محکمه بر اساس قرعه در تهران ۲۱ نفر و در سایر مراکز استانها چهارده نفر انتخاب می شوند . دبیر هیأت منصفه ده روز قبل از زمان برگزاری دادگاه با دعوت از نمایندگان دادگستری و شورای شهر مرکز استان و وکیل یا نماینده متهم و شاکی قرعه کشی را انجام می دهد . حضور نمایندگان دادگستری و شورای شهر در مراسم قرعه کشی الزامی است . تبصره - در ترکیب هیأت منصفه هر محکمه از یک صنف یا گروه اجتماعی نباید بیش از دو نفر از طریق قرعه کشی انتخاب شوند .</p>
		<p>ماده ۷ - در تهران دادگاه با حضور حداقل یازده نفر و در استانها با حضور نه نفر از اعضای هیأت منصفه تشکیل شده و رسمیت خواهد یافت . ملاک تصمیم گیری هیأت منصفه آراء اکثریت حاضران خواهد بود . اعضای هیأت منصفه موظفند تا پایان جلسات دادگاهها حضور داشته باشند .</p> <p>ماده ۸ - دبیر خانه هیأت منصفه زیر نظر هیأت منصفه انجام وظیفه می کند و بودجه آن از محل کمکهای اهدائی تأمین خواهد شد .</p>	<p>۷- در ماده ۷ اطلاق عبارت « شرکت کارکنان دولت در جلسات هیأت منصفه در حکم مأموریت اداری است » موجب افزایش هزینه های عمومی و مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شناخته شد .</p>	<p>ماده ۷ - در تهران دادگاه با حضور حداقل یازده نفر و در استانها با حضور نه نفر از اعضای هیأت منصفه تشکیل شده و رسمیت خواهد یافت . ملاک تصمیم گیری هیأت منصفه آراء اکثریت حاضران خواهد بود . اعضای هیأت منصفه موظفند تا پایان جلسات دادگاهها حضور داشته باشند . شرکت کارکنان دولت در جلسات هیأت منصفه در حکم مأموریت اداری است .</p>
		<p>ماده ۱۳ - بعد از اعلام ختم دادرسی ، بلافاصله هیأت منصفه وارد شور میشود و در باره دو پرسش ذیل بطور جداگانه و با رأی مخفی تصمیم می گیرد که :</p> <p>۱- متهم ، مجرم است یا خیر ؟</p> <p>۲- در صورت مجرم بودن ، آیا مستحق تخفیف است یا خیر ؟</p> <p>تبصره ۱- در صورت عدم حصول اکثریت مذکور در ماده (۷) و برابری آراء هیأت منصفه موظف است در مورد پرسش اول رأی به برائت و در مورد پرسش دوم رأی بر استحقاق مجرم به تخفیف در مجازات دهد . یکی از اعضای هیأت منصفه تصمیم هیأت را در جلسه قرائت می کند و بعد از امضای اعضای نسخه ای از آن به رئیس دادگاه تقدیم</p>	<p>۸- ماده ۸ مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۹- تبصره های ۲ و ۳ ماده ۱۳ خلاف موازین شرع و مغایر اصول سی و ششم ، یکصد و پنجاه و ششم ، یکصد و هفتم قانون اساسی شناخته شد</p>	<p>ماده ۸ - دبیر خانه هیأت منصفه با بودجه و امکانات شورای شهر مرکز استان تشکیل و زیر نظر هیأت منصفه انجام وظیفه می کند.</p> <p>ماده ۱۳ - بعد از اعلام ختم دادرسی ، بلافاصله هیأت منصفه وارد شور میشود و در باره دو پرسش ذیل بطور جداگانه و با رأی مخفی تصمیم می گیرد که :</p> <p>۱- متهم ، مجرم است یا خیر ؟</p> <p>۲- در صورت مجرم بودن ، آیا مستحق تخفیف است یا خیر ؟</p> <p>تبصره ۱- در صورت عدم حصول اکثریت مذکور در ماده (۷) و برابری آراء هیأت منصفه موظف است در مورد پرسش اول رأی به برائت و در مورد پرسش دوم رأی بر استحقاق مجرم به تخفیف در مجازات دهد . یکی از اعضای هیأت منصفه تصمیم هیأت را در جلسه قرائت می کند و بعد از امضای اعضای نسخه ای از آن به رئیس دادگاه تقدیم می کند .</p>

اصلاحیه مجلس	نظر شورا مرحله ۲	اصلاحیه مجلس	نظر شورا	ممن مضمونه
		<p>تبصره ۲- پس از اعلام نظر هیأت منصفه دادگاه در خصوص مجرمیت یا برائت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون مبادرت به صدور رأی می نماید .</p> <p>تبصره ۳- در صورتی که تصمیم هیأت منصفه بر مجرمیت باشد دادگاه می تواند پس از رسیدگی رأی بر برائت صادر کند .</p> <p>تبصره ۴- در صورتی که رأی دادگاه مبنی بر مجرمیت باشد ، رأی صادره طبق مقررات قانونی قابل تجدید نظر خواهی است .</p> <p>ماده (۱۴) حذف گردید .</p>	<p>۱۰- با توجه به ایراد مربوط به تبصره های ۲ و ۳ ، تبصره ۴ موضوعاً منتفی است .</p> <p>۱۱- اطلاق یا عموم ماده ۱۴ در مواردی که شامل جرم می باشد خلاف موازین شرع و مغایر بند ۹ اصل سوم و ذیل اصل یکصد و شصت و هشتم قانون اساسی شناخته شد.</p>	<p>تبصره ۲- هر گاه رأی هیأت منصفه مبنی بر مجرمیت متهم باشد ، تطبیق جرم انتسابی با قانون و تعیین میزان مجازات با رعایت نوع پاسخ هیأت منصفه به پرسش دوم ، برعهده رئیس دادگاه است .</p> <p>تبصره ۳- اگر هیأت منصفه متهم را مجرم نداند دادگاه باید حکم بر برائت متهم صادر کند .</p> <p>تبصره ۴- تصمیم هیأت منصفه قابل اعتراض و نقض در دیوان عالی کشور یا سایر مراجع تجدید نظر نیست . اعتراض به رأی دادگاه در خصوص نحوه تطبیق جرم انتسابی با قانون و تعیین مجازات با رعایت سایر قوانین مسموع است .</p> <p>ماده ۱۴- اعضای هیأت منصفه در حیطه وظایف خود در اقدامات و اظهاراتی که برای انجام وظیفه می دهند مصونیت داشته و هیچکس اعم از اشخاص حقیقی و یا حقوقی یا مراجع اداری یا قضائی نمی تواند ایشان به علت چگونگی انجام وظیفه مذکور باز خواست کند .</p>

۱۳
۱۲
۱۱
۱۰
۹
۸
۷
۶
۵
۴
۳
۲
۱

شماره شناسه :
شماره دفتر کل :
شماره ثبت :
تاریخ ثبت :
ورود به اداره قوانین شورای نگهبان ۱۳